

Vážené valné zhromaždenie

Vážení členovia slovenských vedeckých spoločností

Predstupujeme pred Vás so správou o činnosti Rady slovenských vedeckých spoločností pri SAV so zameraním na systém práce, náplne a vykonávania tejto činnosti. Chcem pripomenúť, že v súčasnosti v Rade slovenských spoločností pri SAV máme registrovaných 52 vedeckých spoločností, ktoré pokrývajú široké spektrum činnosti v rôznych oblastiach prírodných a spoločenských vied. Každá z týchto spoločností v minulosti i dnes musí spĺňať podmienky, ktoré sú posudzované pri vstupe do Rady slovenských vedeckých spoločností pri SAV /RSVS/ Výkonným výborom a Predsedníctvom SAV. Doterajšie praktiky ukázali, že tento postup je adekvátny k tomu, aby vedecká spoločnosť mohla pri prekladaní finančných plánov na akcie získať príspevok na ich realizáciu.

Spôsob poskytovania príspevku na akcie

Výkonný výbor RSVS veľmi starostlivo každoročne na začiatku roka a v jeho priebehu posudzuje jednotlivé žiadosti s cieľom pomáhať uskutočňovať vedecké i populárne vedecké aktivity vedeckých spoločností. Za tým účelom vypracoval „Podmienky poskytnutia dotácie pre vedecké spoločnosti pri SAV“, ktoré prepracoval na „Usmernenie pre poskytovanie prostriedkov vedeckým spoločnostiam zo štátneho rozpočtu z Kapitoly Slovenskej akadémie vied“. Príspevok na akcie vedeckým spoločnostiam pri SAV poskytoval správca kapitoly, ktorý má v rámci výdavkov svojej kapitoly na tento účel rozpočtované prostriedky na príslušný rok. Príspevok na akcie Vedeckým spoločnostiam bol poskytnutý spoločnostiam na verejnoprospešné činnosti v oblastiach vedy a vzdelávania, ochrany a rozvoja historického a kultúrneho dedičstva, ľudských a občianskych práv a slobôd. Finančný príspevok v tomto zmysle bol poskytnutý maximálne do výšky nákladov nepokrytých príjmami z uskutočnenej akcie. Rada vedeckých spoločností pri SAV podrobne preskúmala žiadosti o príspevok z hľadiska všeobecne právnych predpisov a podmienok a na základe toho rozhodla o poskytnutí a výšky dotácie. O poskytnutí dotácie Rada slovenských vedeckých spoločností pri SAV informovala vedeckú spoločnosť rozpočtovým plánom, ktorý bol záväzný a bolo ho možné meniť len po predchádzajúcom súhlase Výkonného výboru RSVS. V priebehu niekoľkých rokov sme sa museli zorientovať na programové rozpočtovanie, ktoré však zásadným spôsobom neovplyvnilo agendu vedeckých spoločností v predkladaní dokumentov požadovaných na akcie. Zúčtovanie akcií v podvojnóm účtovníctve v prevažnej väčšine vedecké spoločnosti s pomocou našich ekonómov zvládli. Podobne sme zvládli financovanie cez systém štátnej pokladnice. V systéme štátnej pokladnice môže poskytovať transfery zo štátneho rozpočtu určené pre

občianske združenie výhradne rozpočtová organizácia, ktorou je Úrad SAV a nie občianske združenie, ktorým je Rada vedeckých spoločností. Vznikla nová situácia, ktorú nám ústretovo vyriešil predseda SAV udelením plnej moci predsedovi RSVS.

Výkonný výbor RSVS sa snažil o rozvíjanie činnosti všetkých registrovaných vedeckých spoločností pri SAV. Príspevok dostávali i tie vedecké spoločnosti, ktoré počtom členov neboli veľké a nedosahovali parametre veľkých spoločností ako sú Jednota slovenských matematikov a fyzikov, Chemická spoločnosť, Fyzikálna spoločnosť a iné, ktorých rozsah činnosti bol enormný. Ukázalo sa, že pridelovanie príspevku na akcie týmto spôsobom sa osvedčil, neprinášal podstatné problémy. Problémom bolo správne vyplňovať projekty s finančným plánom vo vedeckých spoločnostiach, kde často nastupovali noví funkcionári. Títo však boli správne informovaní či už členmi výkonného výboru alebo ekonómami pani Kodyšovou, Skurákovou i pánom Bagalom. Títo pracovníci odvádzali veľký kus práce a to na začiatku roka pri nastavení rozpočtu RSVS a vedeckých spoločností v jeho priebehu a na konci roka, kedy bolo požadované od vedeckých spoločností zúčtovanie finančných prostriedkov.

Ako sa vykonávala kontrola

Vykonávala sa trojstupňová kontrola nakladania s finančnými prostriedkami vyčlenenými z Kapitoly SAV na vedecké spoločnosti:

1. Predbežná finančná kontrola začiatkom roka pri zostavovaní finančných plánov na príslušný rok
2. Priebežná finančná kontrola tak, že jednotlivé vedecké spoločnosti k polroku predkladajú účtovné doklady Výkonnému výboru RSVS, ktoré sa posudzujú z hľadiska kompletnosti, účelnosti a spôsobu vynaloženia na jednotlivé akcie
3. Následná finančná kontrola zameraná na overenie čerpania dotácií za celý rok na schválené akcie VV RSVS. Jednotlivé vedecké spoločnosti odovzdávajú VV RSVS kompletne zúčtovanie každej schválenej akcie samostatne spolu s účtovnými výkazmi. Posudzuje sa, či bol dodržaný schválený finančný plán jednotlivých akcií, čerpanie vlastných zdrojov a poskytnutej dotácie.

. Vnútna kontrola za ktorú bol zodpovedný p. Bagala, ďalej tiež kontrola rozpočtu pracovníkmi kontroly z MF SR a valným zhromaždením RSVS a potvrdením kontroly revíznou komisiou RSVS. Príspevky ako i rozpočet RSVS a vedeckej spoločnosti podliehal ročnému zúčtovaniu so štátnym rozpočtom. RSVS vykonávala kontrolu použitia príspevku na akcie a o jej výsledku informovala správcu kapitoly. Ukázalo sa, že finančná disciplína vedeckých spoločností sa z roka na rok zlepšovala a menej finančných prostriedkov sme vracali do štátneho rozpočtu. Niektoré vedecké spoločnosti si

nesplnili povinnosť včas vrátiť nevyužitú finančnú prostriedky do RSVS, ktorá by ich mohla použiť na akcie iných spoločností.

Vo výkonnom výbore sme mali rozdelené funkcie pre sledovanie určitých činností vedeckých spoločností a táto štruktúra umožňovala zmysluplne riešiť úlohy nevyhnutné pre činnosť vedeckých spoločností. V súčasnom výkonnom výbore mal Dr. Rušin za úlohu vypracovať webovú stránku RSVS a permanentnú starostlivosť o jej inováciu a spolu s predsedom získať pozitívne stanovisko k zmluve s Vydavateľstvom Veda konkrétne s jej riaditeľom Dr. Brňákom na zľavu pri nákupe kníh vydaných v tejto inštitúcii. Prof. Macháček organizoval vydávanie Spravodaja RSVS a ideovo naplňal konferencie pri príležitosti „Týždňa európskej vedy“. Dr. Staníček sledoval aktivity vedeckých spoločností a viedol štatistiku vrátane členov vedeckých spoločností, ktorá bola každoročne publikovaná v spravodaji. Dr. Čičaj viedol agendu kontaktov s vedeckými spoločnosťami a ich fungovaním. Dr. Tomo sledoval bibliografiu vedeckých spoločností najmä vydávanie spravodajov o každoročnej činnosti s primeranosťou nákladov na ich publikovanie a tiež celkovú publikačnú činnosť.

Vzhľadom k riešeniu aktuálnych udalostí vo vedeckých spoločnostiach sa Výkonný výbor RSVS schádzal 5 – 6 krát za rok s prizvaním ekonómov. Účasť na zasadnutiach výboru bola takmer 100 percentná. Zo zásadných rozhodnutí bolo potvrdenie príspevku na činnosť vedeckých spoločností zmluvou medzi predsedom SAV a predsedom RSVS. Táto zmluva o spolupráci Výkonného výboru RSVS a Predsedníctva SAV bola plnená v plnom rozsahu. Výkonný výbor mal vo výhľadovom päťročnom pláne požadovaného od Ministerstva financií SR zvýšenie príspevku na vedecké spoločnosti. Ako iste viete prakticky stále problémy s financovaním vedy v SAV sa nám tento zámer nepodarilo uskutočniť.

Vedecké spoločnosti si plnili svoje úlohy, naplňali ich predovšetkým funkcionári a aktívny členovia. Štruktúra členov pozostávala z pracovníkov Slovenskej akadémie vied, univerzít, študentov, rezortných pracovníkov i občanov. Nemôžem sa ubrániť kritike, ktorá na Valných zhromaždeniach odznievala k disciplíne platenia členských príspevkov. Výkonný výbor zvažoval a bral do úvahy názory z vedeckých spoločností, ktoré boli rôzne na výšku členského príspevku. Mrzí nás tiež i niekoľkoročné neplatenie členských príspevkov, ktoré sú dôležité pre fungovanie vedeckej spoločnosti a potvrdzujú stavovskú príslušnosť člena k svojmu odboru. Zriadením webovej stránky RSVS sa výrazne zlepšila komunikácia medzi funkcionármi i členmi vedeckých spoločností. V tomto zmysle sme zdvojili informácie a prípadné chýbanie komunikácie cez internet sme zabezpečovali písomnou formou. Môžem konštatovať, že nedošlo k podstatným informačným nedorozumeniam.

Výkonný výbor dodržiaval Stanovy RSVS v plnom rozsahu. Zvolával a uskutočňoval každoročne Valné zhromaždenie RSVS. Na týchto zasadnutiach predkladal delegovaným funkcionárom vedeckých spoločností činnosť, ktorú

vykonával za predchádzajúce ročné obdobie. Okrem bežnej činnosti išlo hlavne o kontrolu hospodárenia RSVS a vedeckých spoločností a celkové hodnotenie aktivít vedeckých spoločností, vyjadrené prehľadnou tabuľkovou formou. Výsledky kontroly boli potvrdené Revíznou komisiou RSVS. Vo finančnej správe pozitívne hodnotila hospodárenie. Pripomienky k činnosti RSVS boli len formálneho charakteru, ktoré nemali vplyv na jej činnosť. Napriek tomu, že na týchto zasadnutiach sa zúčastňovala sotva nadpolovičná väčšina funkcionárov vedeckých spoločností diskusie boli otvorené a zmysluplné.

Zahraničná orientácia

Zahraničná orientácia RSVS ako reprezentanta nebola realizovaná v dôsledku nedostupnosti náročných finančných nákladov. Preferovali sme hlavne účasť tých funkcionárov vedeckých spoločností na valných zhromaždeniach asociácií, ktorí získali popredné postavenie na medzinárodnom fóre, hlavne v Európe. Mnohí z nich sa stali funkcionármi, ktorí takto mohli presadzovať názory i menších vedeckých zoskupení a hlavne získavali kontakty a podporu v rozličných oblastiach. Z tohto dôvodu dostávali príspevok na valné zhromaždenia v určenej výške, ktorá bola vždy zvažovaná výkonným výborom a potvrdená pri kontrole vyúčtovania. V priebehu ostatných rokov došlo k podstatnej zmene pri uhrádzaní členského poplatku vedeckých spoločností do európskych asociácií. Ministerstvo školstva SR v spolupráci s Ministerstvom financií vydalo Výnos ustanovujúci poskytovanie dotácií na príslušný rozpočtový rok právnickým i fyzickým osobám. Podľa neho sme ak sme chceli získať dotáciu na členské príspevky do európskych asociácií bolo potrebné každoročne a vždy v inovovanej forme žiadať v príslušnom rozpočtovom roku. Na základe tejto žiadosti a v prípade získania dotácie sme získavali zmluvné zabezpečenie zaplata členských príspevkov. Zdôvodnenie žiadosti vychádzalo zo správ vedeckých spoločností, ktoré sa integrovali do európskych vedeckých organizácií. Postupné začlenenie do federácií získalo až 23 vedeckých spoločností, pričom niektoré z nich zaplatili členský príspevok cez sponzorov. Niektoré spoločnosti docielili postavenia nielen člena federálnej spoločnosti ale majú vo výkonných výboroch zastúpenia, teda voleného zástupcu. Naši národní delegáti majú zastúpenie v organizačných výboroch a môžu ovplyvniť organizovanie významných medzinárodných vedeckých podujatí. Upevňujú a vytvárajú sa kontakty medzi vedeckými spoločnosťami, vytvára sa ďalší priestor pre rozšírenie medzinárodných kontaktov. Minulý rok však tento spôsob projektov a zmlúv v uhrádzaní členských príspevkov bol zrušený. Pomocnú ruku sme získali od Predsedníctva SAV, ktoré odsúhlasilo finančnú čiastku potrebnú na úhradu členského príspevku do európskych asociácií, čím sa zabezpečila kontinuita v týchto vedeckých zoskupeniach.

Čo všetko členstvo v integrovanej vedeckej asociácii prináša?

Prostredníctvom členstva vedeckých spoločností vo federálnych európskych organizáciách sa získavajú krátkodobé i dlhodobé študijné pobyty vedeckých pracovníkov financované zo zdroja týchto organizácií, možnosti účasti na špeciálnych odborných kurzoch s finančným príspevkom. Umožňuje prístup k informačným systémom (databázy, siete, služby). Poskytovanie služieb na registračnom poplatku pre vedeckých pracovníkov na konferenciách nad rámec bežných dohôd. Prístup členov k celoeurópskym vedeckým periodikám a nominácie do redakčných rád. Možnosť vytvárať monotematické sekcie na významných medzinárodných vedeckých podujatiach. Možnosť získavania najnovších informácií a zapojenia do medzinárodných projektov. Možnosť nominácie mladých členov na získanie ocenenia za vedeckú prácu. Organizovanie letných škôl za finančného príspevku z federálnej spoločnosti.

Chcem zdôrazniť, že vedecké spoločnosti pozostávajúce z pracovníkov SAV, vysokých škôl, výskumných ústavov, študentov, vývojových, konštrukčných, projekčných a ostatných pracovísk si plnili úlohu rozvíjania vedných odborov a ich príbuzných disciplín. Prejavilo sa to najmenej 500 akciami za kalendárny rok na celom území Slovenska. Úspechy v aktivite napomáhajú i pobočky vedeckých spoločností, komisie i odborné sekcie. Prehľbuje sa spolupráca pri organizovaní spoločných akcií vedeckých spoločností najmä s Českou republikou.

Očakávali by sme, že činnosť vedeckých spoločností by mohla byť viac ocenená decíznou sférou, najmä vládou, ktorá sa stotožnila s celoeurópskou iniciatívnou aktivitou celoživotného vzdelávania. V tomto duchu v ostatných rokoch organizujeme podujatie v rámci Európskeho týždňa vedy so zaujímavými príspevkami týkajúcich sa vedy a vzdelávania na Slovensku a v EU. Ukazuje sa však, že opak je pravdou. Vychádzajú zákony, ktoré zásadným spôsobom zasahujú do činnosti vedeckých spoločností v spôsobe príspevku na financovanie ich aktivity. Posledné udalosti pre vedecké spoločnosti z hľadiska dotácie na ich činnosť pri SAV sú nepriaznivé. Novelizáciou zákona č.523/2004Z.Z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa od 1. januára 2011 menia zásadným spôsobom podmienky financovania činnosti vedeckých spoločností pri SAV, pretože podľa znenia § 8a ods, 1 dotácie sa poskytujú len na základe osobitného zákona v rozsahu, spôsobom a za podmienok ním ustanovených. Zákon č. 133/2002 o SAV v platnom znení neumožňuje poskytovať dotácie vedeckým spoločnostiam doterajším spôsobom, pretože súčasné znenie §3 len deklaruje, že SAV môže spolupracovať s vedeckými spoločnosťami.

S týmto rozhodnutím sa budú musieť vedecké spoločnosti vysporiadať a hľadať riešenie pre ich fungovanie. Výkonný výbor RSVS zaslal predsedovi SAV list, v ktorom ho požiadal o riešenie tohto problému. Ako nám bolo oznámené Predsedníctvo SAV sa týmto závažným problémom zaoberalo a bude zaoberať a hľadá spôsob podpory činnosti vedeckým spoločnostiam v roku 2011. Z tohto dôvodu sme požiadali, aby na Valnom zhromaždení vystúpil člen Predsedníctva SAV avšak vzhľadom k zasadnutiu P SAV jeho účasť nie je istá.

Výkonný výbor RSVS mieni naďalej spolupracovať s Predsedníctvom SAV a vedeckými spoločnosťami na riešení vzniknutého problému ak Valné zhromaždenie nenavrhne iné riešenie.

Predsedníctvo SAV nám uložilo:

a/ zabezpečiť vyčerpanie poskytnutého príspevku RSVS a vedeckým spoločnostiam SAV na rok 2010 do 31.10.2010

b/ predložiť zúčtovanie príspevku SAV na rok 2010 vedeckými spoločnosťami do 15.11.2010

c/ predložiť sumárne zúčtovanie príspevku za rok 2010 ETO SAV do 30.11.2010

Záverom mi dovoľte, aby som sa poďakoval členom Výkonného výboru RSVS, ekonómom a členom Revíznej komisie RSVS za dobrú prácu, ktorú počas funkčného obdobia vykonali a Vám všetkým aktívnym členom vedeckých spoločností, ktorí sa zaslúžili o tvorivú činnosť vo svojej vedeckej spoločnosti

Ďakujem Vám za pozornosť